

vilnih publikacijah in kjer se često pojavljajo parcialni in raznovrstni pogledi na taksonomijo prsti.

Poleg osrednjega poglavja knjige, ki navaja tipe prsti, ima učbenik še štiri krajša poglavja. V uvodnih dveh poglavjih avtor na kratko opiše splošno problematiko vsake klasifikacije in nato še spregovori o klasifikaciji prsti. Temu poglavju sledi prikaz definicij in oznak posameznih horizontov in podhorizontov v profilu prsti.

V najboljšežnjem srednjem poglavju knjige so podrobneje opredeljeni posamezni poglavitni tipi prsti pri nas. Temu pregledu služi za osnovo že pred nekaj leti sprejeta klasifikacija prsti (A. Škorić, G. Filipovski, M. Čirić: *Klasifikacija tala Jugoslavije*, Zagreb 1973), ki deli vse naše prsti na oddelke, razrede in tipe.

Posamezne enote prsti so predstavljene z definicijo, nato pa s krajšim opisom njihove morfologije ter kemičnih in fizikalnih lastnosti. Opis zajema zlasti tiste, ki so vidne in merljive. Pri nekaterih tipih avtor navaja tudi razprostranjenost in delež po posameznih republikah. Koristno bi bilo, da bi bili navedeni podatki tudi za Slovenijo, vsaj za nekatere glavne prsti (npr. rjave prsti). Prikaz posameznih tipov prsti zaključuje navedba o rastnih razmerah in možnosti uspevanja kulturnih ali naravnih rastlin na določenem tipu prsti.

Predstavitev posameznih tipov prsti zelo dobro dopolnjujejo barvne fotografije njihovih profilov. Te fotografije dokaj povečajo nazornost besedila, saj v naši literaturi skoraj ni barvnih posnetkov naših tipov prsti. Med večino odličnimi posnetki je tudi nekaj nejasnih fotografij, pri katerih težko določimo posamezne horizonte (npr. distrično rjava prst ali eolski peski).

Knjigo zaključuje poglavje o razprostranjenosti naših prsti in o glavnih tipih prsti pri intenzivni rastlinski proizvodnji. Na koncu knjige so navedene razlage glavnih pojmov uporabljenih v tekstu in kazalo imen.

Posebno vrednost knjige predstavlja karta (1:2 000 000), ki prikazuje razširjenost prsti v Jugoslaviji. Izdelana je na osnovi karte FAO v merilu 1:1 000 000, ki jo ta mednarodna organizacija pripravlja za vso Zemljo. Tako nam ta karta, vezana na mednarodno legendo, nazorno predstavi prsti pri nas. Karta je zelo dober učni pripomoček pri pouku regionalne geografije Jugoslavije. Ob tem bi želeli, da bi kmalu dobili podobno karto tudi za Slovenijo.

Lovrenčak F.

Geografija, Leksikon Cankarjeve založbe, Ljubljana, 1977, str. 272

Leksikon Cankarjeve založbe z naslovom *Geografija* je prirejen po »Herder Lexikon Geographie«, ki ga je izdala založba Herder leta 1972. Zajema množico pojmov različnih znanstvenih disciplin. Zbrana in obdelana so gesla s področja geografije, geologije, meteorologije, ekologije, prometa, urbanizma, politične ekonomije in sorodnih strok. Posamezna gesla so obdelana v nekaj besedah ali stavkih, nekatera pa so dopolnjena z ilustracijami in preglednimi tabelami. Gesla si sledijo po abecednem redu ne glede na stroko, iz katere izhajajo. Kljub strokovnosti, so posamezni pojmi obdelani razumljivo. Geografska gesla, ki sta jih pripravila dr. Jakob Medved in dr. Franc Lovrenčak, dopolnjujejo številne skice. Razumljivost teksta pri posameznih geslih ter ilustracije omogočajo, da se lahko leksikona poslužuje širok krog bralcev, ki jih zanima geografija in se želijo z njo podrobneje seznaniti. Namenjen pa je tudi pedagogom ter študentom geografije in sorodnih strok, ki želijo utrditi ali razširiti svoje znanje.

Plut Dušan

Transformation of Rural Areas. Proceedings of the 1-st Polish — Yugoslav Geographical Seminar, Ohrid, 24—29 May, 1975. Institute of Geography and Spatial Organization PAN. Warszawa 1978.

Dolgoletno sodelovanje jugoslovanskih in poljskih geografov pri proučevanju agrarnogeografskih problemov na Poljskem in v Jugoslaviji, je leta 1975 dobilo še novo obliko v poljsko-jugoslovanskem seminarju. Dvajset referatov

s tega seminarja (prebranih je bilo 26) je izšlo v posebnem zborniku v angleškem in francoskem jeziku. Jugoslovanski avtorji iz skoraj vseh republik in pokrajin so prispevali polovico referatov, drugo polovico pa sodelavci raznih poljskih geografskih institutov.

Glede na značaj seminarja, obravnavajo prispevki probleme agrarnega ali vsaj podeželskega prostora in agrarne produkcije. V ospredju so zlasti specifični problemi posameznih območij, pri Poljaki pa tudi cele države. Slednji so metodološko dobro zasnovani pregledi nekaterih problemov poljske agrarne produkcije in agrarne strukture, kar pri jugoslovanskih prispevkih pogrešamo. Lahko bi celo rekli, da so jugoslovanski prispevki podoba trenutnega stanja znanstveno-raziskovalnega dela na področju agrarne geografije, ki je doseglo višek sredi sedemdesetih let s prvim jugoslovanskim agrarno-geografskim simpozijem. Ob nedvomno novih kvalitativnih metodoloških pristopih pa obseg agrarnogeografskih raziskovanj iz navedenega obdobja ni bil presežen, kar je že jasno pokazal jugoslovanski simpozij o vaških naseljih in agrarni produkciji 1972. leta v Ohridu.

Sicer pa zbornik ne prinaša le prispevkov z agrarnogeografsko problematiko. Cisto teoretične narave so prispevki o agrarni pokrajini kot večnamenskem prostoru (W. Stole) in o metodologiji agrarnogeografskih proučevanj v gorskih območjih (J. Medved). Še posebej velja to za teoretično in metodološko poglobljeni prispevek A. Kostrowickega o povezavi med prirodnim okoljem in oblikami urejanja okolja v ruralni pokrajini. O transformaciji agrarne strukture, o spremembah in produkcijski usmerjenosti v individualnem kmetijstvu ter o prostorskih spremembah tipov individualnega kmetijstva v povojnem obdobju na Poljskem pišejo W. Tyszkiewicz, R. Kulikowski in J. Szyrmer ter R. Szczesny. Ožje agrarnogeografske probleme vpliva mesta na okolico obravnavajo še M. Lutovac za Beograd in J. Grocholska za Warszawo, medtem ko M. Klemenčič piše o problemih v zvezi z opuščanjem obdelave zemlje. Vsi drugi prispevki obravnavajo neagrarne inovacije na podeželju kot dejavnike njegove transformacije. Med temi izstopajo problemi agrarnega prebivalstva. J. Rajman piše o urbanizaciji in poklicni opredelitvi prebivalstva v Zg. Sleziji, A. Jagielski o povojnih spremembah agrarnega prebivalstva na Poljskem, A. Puška o podobnih problemih na Kosovu in M. Panov o prebivalstvenih spremembah v Makedoniji pod vplivom urbanizacije.

Ostali prispevki, razen tistega o oskrbi v občini Slovenska Bistrica (M. Pak), pa obravnavajo socialnogeografske probleme transformacije agrarne pokrajine pod vplivom proizvodnje hmelja (M. Natek) in turizma (A. Jackowski, Z. Pepeonik, A. Stojmilov in V. Gramatnikovski), medtem ko B. Jačinović piše o najnovejših agrarnih problemih v Pologu.

Marijan Klemenčič

Dvoje poročil o narodnostnih manjšinah

Vladimir Klemenčič, Matjaž Klemenčič: Položaj slovenačke manjine u austrijskoj Koruškoj u svetlu istorijskih i socijalno-geografskih procesa. Globus IX, 9, Beograd 1977, str. 56—88.

Slovenska geografija posveča precejšnjo pozornost nacionalno mešanim območjem, tako s Slovenci poseljenimi območji zunaj državnih meja, kot ozemljem, ki so poseljena z Madžari in Italijani v SR Sloveniji. Tovrstne raziskave so tudi v svetovnem merilu številne, saj se je pokazal poseben vpliv narodnostne mešanosti na razvoj narodnostno mešanih območij kot tudi širših predelov. Narodnostne manjšine s pospeševanjem ali z zaviranjem prekomernih tokov vplivajo na svojstveno organizacijo in izgled pokrajine ob meji.

Avtorja v šestih poglavjih predstavi osnovne značilnosti življenjskega boja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in sicer s prikazom politično-geografskih značilnosti Koroške, značaja koroške pokrajine, politične in pravne zgodovine koroških Slovencev, narodnostne sestave prebivalstva na Koroškem, spreminjanja položaja Slovencev zaradi preobrazbe gospodarstva ter oblik diskriminacije koroških Slovencev v industrijski družbi.